

Oplæg til

Billigere kollektiv trafik

Teknik og Miljø, juli 2026

Baggrund

Teknik og Miljø er blevet bedt om at redegøre for hvordan en nedsættelse af taksten i den kollektive trafik til 15 kr. kan gennemføres.

Nærværende materiale redegør for løsningsforslag, vurdering af omkostninger og effekt, betragtninger i forhold til kapacitetsbehov og brugeroplevelse samt videre evt. implementering hvis der er politisk ønske om at gå videre med takstnedsættelser til 15 kr. Derudover er vedlagt betragtninger om brug af takstnedsættelse som greb til forbedring af den kollektive trafik i forhold til andre relevante tiltag.

Materialet er udarbejdet med bistand fra Midttrafik. Vedlagt som bilag er en analyserapport udarbejdet af EY Parthenon for Midttrafik der belyser økonomiske og passagermæssige konsekvenser ved en 15 kr. billet i Aarhus.

OBS: Der gøres opmærksom på at regeringen har i deres regeringsgrundlag varslet gratis kollektiv trafik for børn og unge under 22 år. Det er endnu uklart hvordan dette vil blive implementeret. Det må forventes, at en sådan ordning vil presse kapaciteten i den kollektive trafik i Aarhus. Midttrafik har igangsat undersøgelse af konsekvenser som ved fremsendelse af dette oplæg endnu ikke er klar. Det kan betyde, at implementering af en 15 kr. billet kun samtidig kan fagligt anbefales med en udvidelse bus- og depotkapacitet i Aarhus.

Løsningsmodeller

Der er ønske om at indføre en 15 kr. billet i Aarhus Kommune. Dette indebærer:

- En billet til en fastpris på 15 kr. for rejser internt i Aarhus kommune. Det er endnu uafklaret om billetten kan integreres med rejser der krydser kommunegrænser.
- Såfremt der kan opnås godkendelse i Midttrafik bestyrelse vurderes det muligt på sigt at integrere billetten i rejsekort, basiskort, rejsebillet og billetsalg hos chaufføren, hvorved kunderne altid opnår den billigste billetløsning.
- Det skal besluttes om billetten kan enten gælde for alle bybusser, regionale busser og letbane i Aarhus Kommune eller kun bybusser i Aarhus Kommune (kræver accept fra Region Midtjylland hvis regional kollektiv trafik involveres). Hvis billetten kun kan anvendes i bybusser vil en betydelig andel af kunderne i Aarhus, der kun betjenes af regionale busser og letbane, ikke få adgang til den lavere takst.
- Der er tale om en midlertidig og tidsbegrænset billetordning på eksempelvis 1-3 år.

Billetløsning	Kræver app og bruger oprettelse?	Kan kunder stadig købe billigere billetprodukter ?
Billet i Rejsebillet-app (som det kendes fra forsøg med 3 linjer i dag) Kan tilgås via QR-kode	Ja, kræver Rejsebillet samt oprettelse af bruger	Ja
Billet i ny webløsning Kan tilgås via QR-kode	Nej, kræver kun webadgang	Ja
Fuld integration rejsekort og basiskort	15 kr. billetten integreres fuldt i eksisterende kollektiv trafik betalingsformer	Nej

Omkostninger og passagereffekter

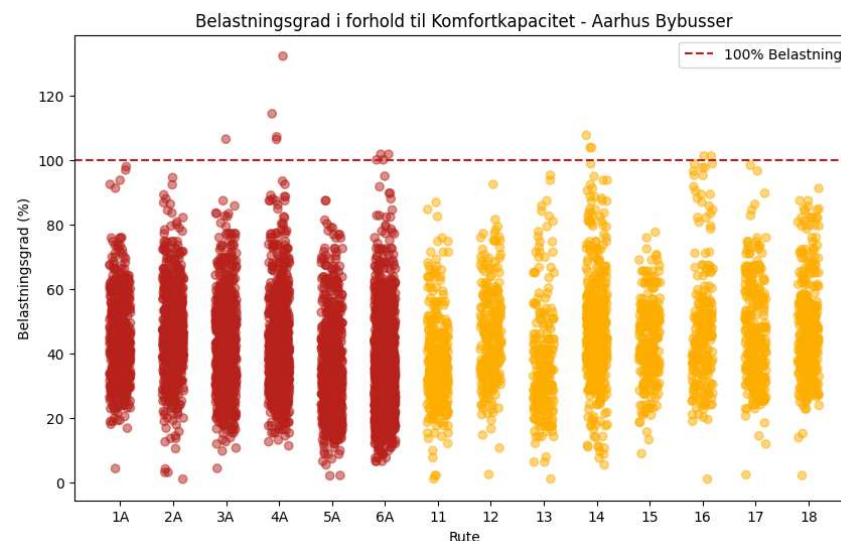
Løsningsmodel	Forventet indtægtstab på kort sigt*	Forventet passagerstigning på kort sigt**	Forventet indtægtstab på lang sigt (7 år)*	Forventet passagerstigning på lang sigt (7 år)
A) 15 kr. billet i alle bybusser, regionale busser og letbane i Aarhus Kommune	122 mio. kr. årligt (heraf indtægtstab for Region Midtjylland udgør 37 mio. kr)	3% passagervækst	81 mio. kr. årligt (heraf indtægtstab for Region Midtjylland udgør 22 mio. kr.)	8% passagervækst
B) 15 kr. billet kun i bybusser i Aarhus Kommune	70 mio. kr.	3% passagervækst	49 mio. kr.	8% passagervækst

* Indtægtstab afhænger af hvor stor udbredelse at 15 kr.-billet får. Der er her vist et scenarie hvor alle benytte 15 kr. billetten til enkeltrejser når det er billigst. En lavere udbredelse vil medføre et lavere indtægtstab. Derudover bør det bemærkes, at de vurderede indtægtstab gradvist vil underestimere hvis 15 kr. billetten ikke prisfremskrives løbende som Midttrafik øvrige billetprodukter.

** Der er generel usikkerhed forbundet med vurdering af passagereffekt. Det nuværende forsøg med 15 kr. billet på 3 buslinjer i Aarhus viser ikke at der nævneværdig passagerforøgelse.

Kapacitet og brugeroplevelse

- På kort sigt vurderes det muligt at optage den øget passagermængde i den nuværende busdrift. På længere sigt vil det være nødvendig at udvide buskapaciteten. Dette vil betyde nødvendig udbygning af den nuværende busdepotkapacitet i Aarhus Kommune.
- Der er allerede i dag pres på den kollektive trafik i myldretiden. Her er komforten og brugeroplevelsen allerede forringet. En lavere pris vil tiltrække flere og enkelte kunde opleve færre ledige siddepladser, mere trængsel ombord og i perioder en rejse, der er mindre behagelig end i dag. Reduceret komfort kan påvirke, om nye kunder fastholdes.
- Regeringens udspil (regeringsgrundlag) om gratis kollektiv trafik for børn og unge under 22 år kan påvirke kapaciteten i den kollektive trafik negativt. Da udspillet herom endnu ikke kendes kan der ikke redegøres for evt. konsekvenser. Sammenholdt med 15 kr. billetter kan det betyde, at der skal tilføres mere kapacitet og nyt busdepot, også på kortere sigt for at opretholde en acceptabel kundeoplevelse.

Illustrationen viser belastningsgraden i buslinjerne (data fra foråret 2025). 100% betyder at alle siddepladser samt halvdelen af ståpladserne er optaget – Midttrafik vurderer dette som komfortgrænsen. Belastning over komfortgrænsen opleves som ubehageligt for kunderne.

Implementeringsmuligheder

Trin 1: Implementering af en 15 kr. billet i hele Aarhus
Forudsætter at byrådet afsætter nødvendig finansiering af indtægtstab samt evt. øvrige omkostninger.

Implementering kan ske således:

- September/Oktober: Byråd afsætter finansiering i Budget 2027. Der laves aftale med Region Midtjylland om evt. compensation. Midttrafiks bestyrelse anmodes om implementering af en tidsbegrænset kampagnebillet, eksempelvis 2 år.
- Efterår: Midttrafiks bestyrelse behandler anmodning og godkender udrulning af 15 kr. billet i hele Aarhus ved årsskiftet.
- Årsskiftet 2026/2027: Udrulning af 15 kr. billet (QR-kode) i enten Rejsebillet-app (som det kendes fra forsøg) eller i ny webløsning

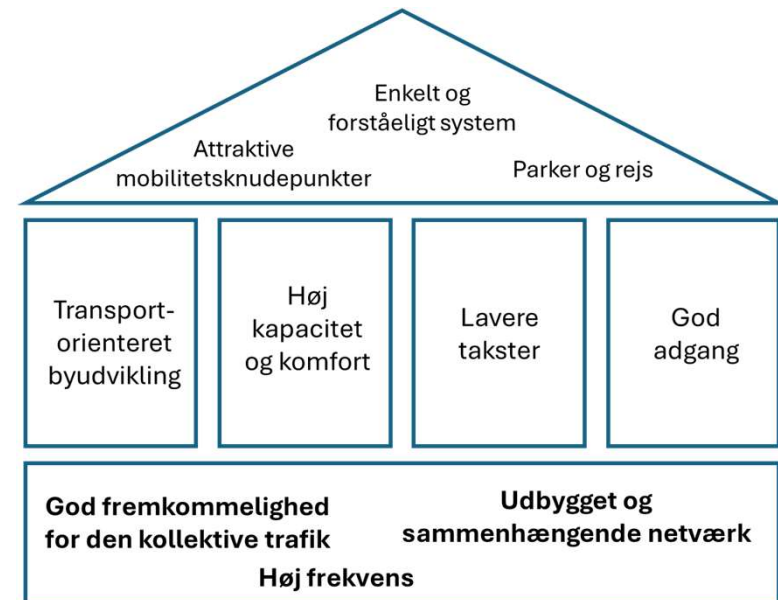
Trin 2: Integreret løsning med rejsekort, basiskort, rejsebillet og billetsalg hos chaufføren

Implementering kan ske således:

- Midttrafik har igangsat afklaring for dette og har afholdt et første møde med Rejsekort og Rejseplan A/S. Løsningen vil det kræve teknisk udvikling som skal finansieres. Derudover skal den konkrete løsning afklares, herunder hvordan 15 kr. billet skal spille sammen med eksisterende billet- og rabatprodukter som kan påvirke vurdering af indtægtstab. Tidsplan herfor er uafklaret.
- Midttrafik vurderer dog at implementering vil kunne lade sig i løbet af 2027, hvis det godkendes hos Midttrafiks bestyrelse og leverandør kan nå at udarbejde den tekniske løsning, samt at Aarhus Kommune betaler udviklingsomkostninger.

Sammenhæng med øvrige tiltag

- Midttrafik anbefaler, at en udvidelse af 15 kr.-billetten ses i sammenhæng med det øvrige serviceniveau.
- Investeringer i kollektiv transport giver størst varig værdi, når de retter sig mod fremkommelighed og serviceniveau, frem for billigere billetter alene. En lavere pris kan på kort sigt tiltrække flere rejsende, men effekten er vanskelig at fastholde, hvis kapacitet, frekvens og rejsetid ikke følger med. En udvidelse bør derfor tilrettelægges, så den reelt forbedrer mobiliteten og ikke alene lægger yderligere pres på de afgange, der i forvejen er fyldte.

Illustrationen viser de mest anvendte tiltag til at forbedre den kollektive trafik. De mest effektfulde og centrale tiltag er "fundamentet" for den kollektive trafik, herunder god fremkommelighed, høj frekvens og et sammenhængende netværk.